

Воденица

СЛАТКА ПРОЈА У ВРУЈЦИМА

Бранислав Милетић, сељак из Дучића, последњи је српски воденичар у Шумадији. Његова поточара у Врујцима меље 150 кила пројног брашна дневно, које купују домаћи и страни гости

Кад је зимус снег притиснуо Србију, Равну гору и остала брда од Љига до Мионице, живот је готово замро. Тек негде пред Ускрс, кад су гости из света и земље пристигли у бању Врујци и околна села, оживели су и сеоски друмови. Све то време, међутим, на путу за бању, између села Доња Топлица и села Врујци, пушила се воденица Бранислава Милетића. Што од топле лековите воде, која се у потоцима слива са околних брда у речницу Топлицу, што од топле фуруне у млину породице Милетић.

- Ми смо ти сељаци са брда, из села Дучић, али сам се ја овде приженио пре 60 година и остао. Добио сам у мираз имање од пет хектара и једну воденицу. Бавио сам се пољопривредом и сточарством, све док не дођоше тешке ратне године. Тад нас је воденица спасла и глади и зиме - сећа се 86 година стар Бранислав Милетић, звани Брана, бивши краљев гардиста, а данас једини воденичар у Шумадији.

Ова воденица у Врујцима подигнута је пре 140 година. Њен први камен и данас се окреће. У то време око воденице су живеле у три куће породице Димић, Павловић и Радојевић, а Милетићи су били дошљаци. Река је била богата рибом, највише мренама и кленовима, па се у воденици лети јела риба, а зими суво месо и пили ракија и вино.

Како нам риповеда чика Брана, он је у свом богатом и дугом животу био свињар, лугар, ковач, музичар, али је најдуже остао воденичар.

- Кафане су ми брзо досадиле, па сам дигао руке од виолине иако ми је она донела доста пара којима сам куповао земљу око реке Топлице. Ковачки занат је био тежак, а и људи га више не траже, па сам га напустио. Хлеба сви хоће, а откако у бању Врујци долазе туристи који траже домаћу храну, проја је постала наш лебац. Мељем до 150 кила кукуруза и шенице дневно. Узимам за то ушур од десет одсто. Вода тече, точак се окреће, брашно цури, а ја уживам, јер ме људи са свих страна посеђују - смешка се чика Брана.

Ко зна колико би данас имања и пара имао чика Брана да му комунисти нису 1946. године затворили воденицу у Врујцима. Повод је био тај што је чика Брана направио јаз и наврнуо воду из реке Топлице на свој млин, што је дирнуо у државно имање, па је послат у затвор на 15 дана. А његова воденица је закуцана тако да није радила 30 година.

- Када сам 1975. године ишао у општину Мионица да по ко зна који пут тражим да ми дозволе да мељем куруз и пшеницу, речено ми је да не може, јер треба да се гради нови пут. Онда сам ја сам, на своју руку, ризикујући опет затвор, отворио воденицу и покренуо камен стар 140 година. Од тада до данас, Богу хвала, нико ме од власти не дира. Ваља им се проја од мог брашна ослатила - шали се чика Брана воденичар.

Чика Брана има два сина, четири унука и три праунука.

ЖИВОТ ПОД ОКУПАЦИЈОМ

После неког времена поново се у Ваљево, и дању и ноћу, све ближе и јаче чула артиљерија. Трупе и колоне разних кола са рањеницима, муницијом, храном и другим ратним потрепштинама, опет су закрчиле ваљевске улице. Различити гласови су почели да круже међу становницима Ваљева, али је очигледно било да наша војска мора да се повлачи и да непријатељ напредује. Војници су били прљави, уморни и одрпани али су им очи сијале неким чудним сјајем. Те очи прекаљених ратника, урезале су ми се у памћење за сва времена. Тек много доцније сам могао да разумем шта се крије иза таквог погледа. То могу да разумеју само они људи који су учествовали у борби и били близу смрти.

О Аустријанцима смо чули да убијају и вешају, али смо сазнали да у последње време то раде много мање и да се чак понашају и пријатељски. Само нико није био сигуран шта је истина, а шта не. Чекали смо сутрашњицу са страхом и тугом.

Освануо је и нови дан. За разлику од предходног улице су биле пусте. Око поднева у варош су ушли Аустријанци. На улазу у град дочекала их је депутација угледних грађана, са председником Општине на челу.

Швабе су заузеле све државне зграде и сместиле своје војнике у њих. Град је био пуст - радње затворене, а грађани по кућама. Почео је живот под окупацијом, која ће трајати три године.

Први акт окупационе власти је био претрес по кућама и одузимање оружја и војне опреме. Све што је личило на оружје било је одузето - стари чак и неупотребљиви пиштољи, јатагани, сабље, пушке и слично. У случају налазка савременог оружја - пушака, пиштоља, бомби - власник је био осуђен на смрт и јавно обешен.

Наши окупатори, аустријски војници били су разних националности. Дисциплина им је била строга, а подофицири су били њени носиоци.

Током те три године живота под окупацијом главни проблем је представљала исхрана. Српско село и сељаци су се показали племенитим и пуним разумевања за невоље гладних варошана. Што се тиче одеће и обуће, имали смо само старе ствари.

Већ 1916. године почели смо да добијамо писма и карте од наших очева и рођака са фронта и из иностранства. Преписка је ишла преко Црвеног крста. Ми смо чак добили и неколико упутница са новцем од мог оца, који је као војник у Дунавској дивизији прешао Албанију и био на Солунском фронту.

ПРОДАЈЕМ ИМАЊЕ

PRODAJEM IMANJE NA FRUŠKOJ GORI (BIVŠE SANITAS ODMARALIŠTE),
SA 680 m² KORISNOG PROSTORA, NA 12000 m² ZEMLIŠTA.

IMANJE JE POGODNO ZA SANATORIJUM ILI POSTOPERATIVNI REHABILITACIONI CENTAR. KOMPLETNA INFRASTRUKTURA JE U FUNKCIJI (STRUJA, VODA, KANALIZACIJA). ZAINTERESOVANI SE MOGU JAVITI NA EMAIL: ANDRIYA1@COMCEST.NET

Задовољан је човек јер његова деца воле да раде. Посао у воденици није лак. Поточара направљена од дасака пре 140 година греје се мало од топле воде из потока, а мало од фуруне. Зимом то није довољно, па чика Брана и његов унук Божа, који му помаже, раде само до пет сати по подне.

- Народ се вратио српским обичајима, слави наше свеце, па купује пројно брашно и меси проју. Највише брашна продајемо пред Нову годину, за Божић и

Ускрс. А онда лети када навале туристи. Посао добро иде, тако да и моји унуци, који су остали на селу, хоће и воле да раде у воденици - задовољно каже Бранислав Милетић, прећуткујући колико добро зарађује продајући и речно блато туристима за лечење реуме.

Душан Лопушина